

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

M VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKÝCH KOMUNÍT

Mgr. Juliána Romanová

Hudobné miniatúry

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01
Bratislava

Autor UZ: Mgr. Juliána Romanová

Kontakt na autora UZ: Základná škola, Ivana Krasku,
Trebišov, 075 01

Názov: **Hudobné miniatúry**

Rok vytvorenia: 2014

**Oponentský posudok
vypracoval:** Mgr. Martin Gore

ISBN 978-80-565-0365-2

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

OBSAH

Úvod.....	4
1 Delenie hudobných nástrojov.....	5
1.1 Drevené dychové nástroje.....	6
1.2 Plechové dychové nástroje.....	8
1.3 Strunové nástroje.....	11
1.4 Bicie nástroje.....	14
2 Riešenia.....	16
3 Zoznam bibliografických odkazov.....	21

Úvod

Hlavným cieľom prípravy týchto nasledujúcich pracovných listov bolo vytvoriť pomôcku učiteľom pre ich prácu a tiež pre prácu žiakov. Pomocou týchto pracovných listov si žiaci môžu rozširovať poznatky v danej oblasti, konkrétne v oblasti hudobnej náuky.

V úvode pracovného listu sú zhrnuté poznatky k danej téme, z ktorých žiaci následne vyvodzujú odpovede pri riešení konkrétnych úloh. Tento učebný text obsahuje množstvo obrázkov pre lepšiu názornosť a predstavivosť žiaka.

1 Delenie hudobných nástrojov

Čo je hudobný nástroj?

Hudobný nástroj je zariadenie skonštruované na účely tvorby hudby. V podstate každý nástroj, ktorý dokáže vylúdiť zvuk a môže byť nejakým spôsobom kontrolovaný hudobníkom môžeme považovať za hudobný nástroj. Na hudobných nástrojoch môžeme hrať *sólovo* alebo ich *kombinovať*. Líšia sa materiálom, z ktorého sú vyrobené, zvukom, tvarom a spôsobom hry na nich.

Rozdelenie hudobných nástrojov do skupín

1. Drevené dychové nástroje
2. Plechové dychové nástroje
3. Strunové nástroje
4. Klávesové nástroje
5. Bicie nástroje

Úloha 1. : Správne odpovedz na otázky.

Na čo slúži hudobný nástroj?

Môže byť hudobný nástroj akýkoľvek predmet?

.....

Koľko nástrojových skupín poznáme? (napíš číslo).....

1.1 Drevené dychové nástroje

Drevené dychové nástroje sú dychové hudobné nástroje, ktorých tón vzniká nárazom vzduchu na hranu otvoru alebo rozkmitaním plátku. Pôvodne sa vyrábali z dreva, avšak niektoré moderné drevené nástroje ako je napr. saxofón a priečna flauta sú vyrobené z iných materiálov.

Delia sa na: - *jednoplátkové* (plátok – tenké drievko). Hneď ako je medzi hubičku a plátok vhnaný vzduch, plátok sa rozkmitá a tým sa vytvorí tón. Medzi jednoplátkové nástroje zaraďujeme saxofóny a klarinety.

- *dvojplátkové* - používajú plátok, ktorý sa skladá z dvoch dokonale opracovaných kúskov drievka.
- *flauty* - tón vzniká nárazom vzduchu na hranu otvoru

Medzi drevené dychové nástroje zaraďujeme tieto dychové nástroje: zobcová flauta, priečna flauta, pikola, klarinet, hoboj, fagot, saxofón, ľudový nástroj - fujara.

Zobcová flauta

Priečna flauta

Pikola

Hoboj

Klarinet

Fagot

6

Úloha 1.: Pomenuj hudobné nástroje znázornené na obrázkoch.

Obr.1

Obr.2

Obr.3

Obr.4

Úloha 2.: Odpovedz na otázku

Ako delíme drevené dychové nástroje?

7

Úloha 3. : Vymenuj aspoň štyri drevené dychové nástroje.

.....
.....

1.2 Plechové dychové nástroje

Plechové dychové nástroje sú dychové hudobné nástroje, v ktorom tón vzniká rozochvením stĺpca vzduchu pomocou pier hráča.

Na nástroj sa nasadzuje nátrubok (náustok).

Plechové dychové nástroje sa obvykle vyrábajú z mosadzného plechu.

Medzi plechové dychové nástroje patrí: trúbka, kornet, krídlovka, lesný roh, tuba, trombón, heligón.

Trúbka

Kornet

8

Lesný roh

Tuba

Trombón

Úloha 1.: Zakrúžkuj správnu odpoveď.

1. Používa hráč pri hre na plechových hud. nástrojoch nátrubok?

Áno

Nie

2. Vzniká tón nárazom na hranu otvoru?

Áno

Nie

3. Patrí pikola medzi plechové dychové nástroje?

Áno

Nie

4. Je tuba najväčší plechový dychový nástroj?

Áno

Nie

9

Úloha 2.: Spoj obrázok so správnym pomenovaním hudobného nástroja,

Kornet

Lesný roh

Trombón

Trúbka

Tuba

1.3 Strunové hudobné nástroje

Strunové nástroje tvoria skupinu hudobných nástrojov, pri ktorých zvuk vzniká rozochvievaním strún.

Delenie strunových hudobných nástrojov:

- **brnkacie** - struna sa rozochvieva brnkaním prstami alebo brnkátkom (to sa drží medzi prstami hráča alebo je súčasťou mechaniky nástroja)
 - gitara (akustická, elektroakustická, elektrická), basová gitara (basgitara)
 - menšie gitare podobné nástroje: bendžo, balalajka, mandolína, ukulele, citara,
 - harfa
- **úderové** - struna sa rozochvieva udieraním paličkami, kladivkami, atď.
 - klavír
 - čembalo
 - cimbal
- **sláčikové** - tón sa vyludzuje pohybom sláčika po strune
 - husle

- viola
- violončelo
- kontrabas

Úloha 1.: Pomocou internetu zisti názvy jednotlivých hudobných nástrojov zobrazených na obrázkoch, ktoré patria do skupiny strunových hudobných nástrojov.

Obr. 1

11

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

12

.Obr. 5.....

Obr. 6.....

Obr. 7.....

1.4 Bicie hudobné nástroje

Bicie nástroje sú hudobné nástroje, na ktoré sa hrá údermi, trasením, škriabaním alebo trením. Sú pravdepodobne najstarším typom hudobného nástroja. Niektoré bicie nástroje hrajú nielen rytmus, ale aj melódiu a harmóniu.

Najčastejším príkladom bicích nástrojov je „*bicia zostava*“. Skladá sa: veľký bubon (kopák), prechod (kotol), malý bubon (rytmičák), prechody, hajtka (činel), efektové činely.

Súčasťou bicích sú, samozrejme, aj **perkúsie**. Perkúzia je vlastne všetko rytmické, čo nepatrí k bicím ako napríklad *hrkálka*, *kravský zvon*, *block* (plastová nádoba, ktorá má tupý drevený zvuk), *drievka*, *cajon* (peruánska perkúzia, ktorá imituje zvuk bicích), *tympany* (sú to veľké bubny, na ktoré sa hrá penovými paličkami, využívajú sa v orchestri) *bongo*.

Marimba, **xylofón**, **vibrafón** sú melodické, ktoré sa pripisujú k bicím nástrojom. Podobne ako na bicích sa tón tvorí úderom, tieto nástroje majú od štyroch oktáv (cvičný xylofón, vibrafón) až po osem oktáv (marimba).

Úloha 1.: Doplň nasledujúce vety.

1. Na bicie nástroje sa hrá, alebo
2. Bicie nástroje hrajú nielen, ale aj a
3. Bicia zostava sa skladá z,,,,,
4. Medzi perkúsie patrí

5. Marimba , xylofón a vibrafón sú bicie nástroje.

Úloha 2.: Podčiarkni správnu odpoveď

1. Marimba je nástroj.

melodický

klávesový

dychový

2. Medzi perkusie patrí

benjo

klarinet

hrkálka

3. Súčasťou bicej zostavy je

kravský zvon

hajtka

harfa

15

2 Riešenie

1 Delenie hudobných nástrojov

Úloha 1. : Správne odpovedz na otázky.

Na čo slúži hudobný nástroj? ...*zariadenie konštruované na tvorbu hudby*

Môže byť hudobný nástroj akýkoľvek predmet?*len taký, ktorý dokáže vydať tón, ktorý hudobník dokáže ovládať*.....

Koľko nástrojových skupín poznáme? (napíš číslo).....*5*.....

1.1 Drevené dychové nástroje

Úloha 1.: Pomenuj hudobné nástroje znázornené na obrázkoch.

Obr. 1 - *pikola*

Obr.2 - *klarinet*

Obr. 3 – *zobcová flauta*

Obr. 4 – *fagot*

Úloha 2.: Odpovedz na otázku

Ako delíme drevené dychové nástroje?*jednoplátkové, dvojplátkové, flauty*.....

.....

Úloha 3. : Vymenuj aspoň štyri drevené dychové nástroje.

.....*pikola, klarinet, hoboj, fagot*.....

1.2 Plechové dychové nástroje

Úloha 1.: Zakrúžkuj správnu odpoveď.

1. Používa hráč pri hre na plechových hud. nástrojoch nátrubok?

Áno

Nie

2. Vzniká tón nárazom na hranu otvoru?

Áno

Nie

3. Patrí pikola medzi plechové dychové nástroje?

Áno

Nie

4. Je tuba najväčší plechový dychový nástroj?

Áno

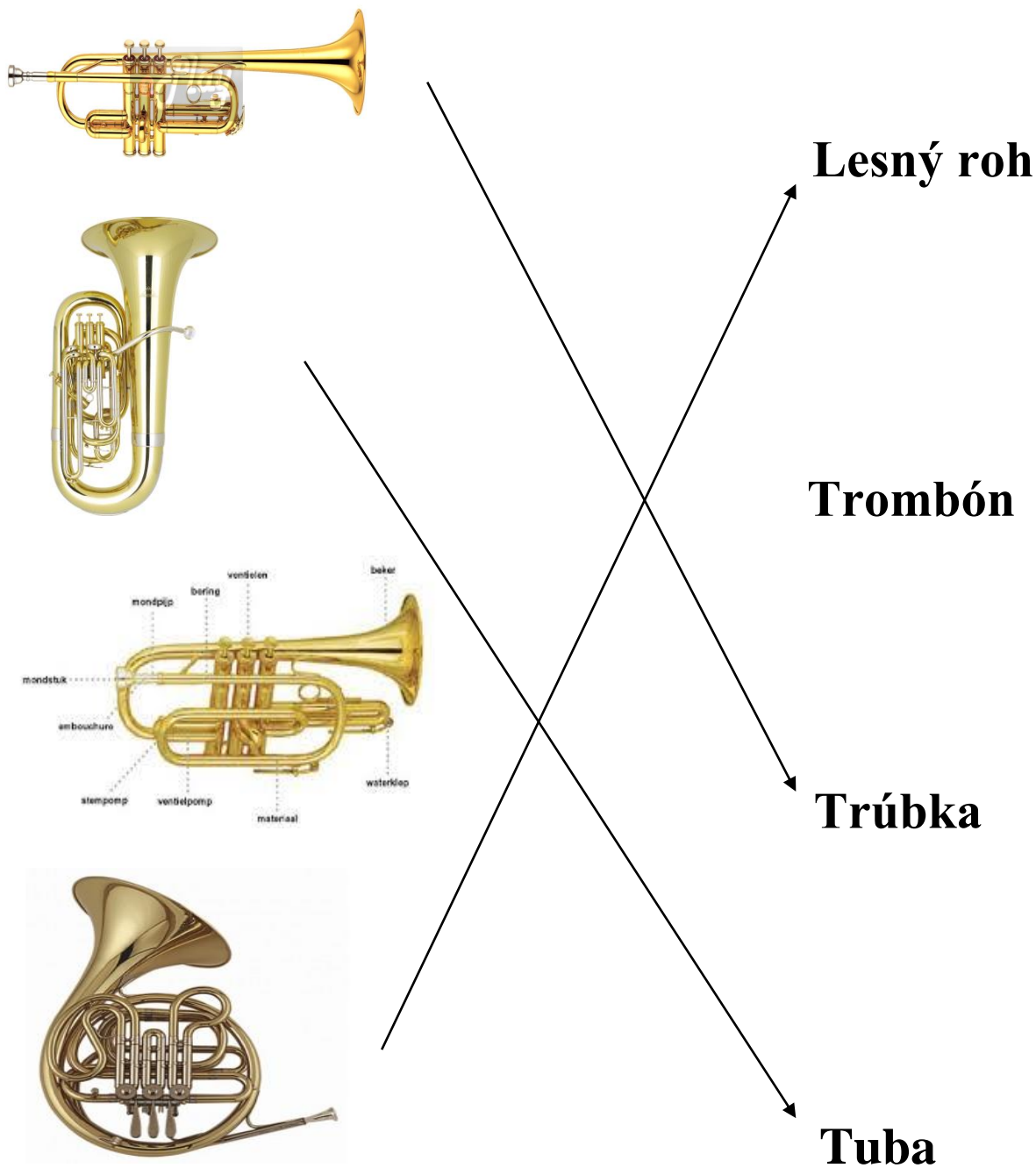
Nie

17

Úloha 2.: Spoj obrázok so správnym pomenovaním hudobného nástroja,

Kornet

18

1.3 Strunové hudobné nástroje

Úloha 1.: Pomocou internetu zisti názvy jednotlivých hudobných nástrojov zobrazených na obrázkoch, ktoré patria do skupiny strunových hudobných nástrojov.

Obr. 1- *cimbal*

Obr. 2 - *gitara*

Obr. 3 - *harfa*

Obr. 4 - *violončelo*

Obr. 5 – *čembalo*

Obr. 6 – *benjo*

Obr. 7 - *klavír*

1.4 Bicie hudobné nástroje

Úloha 1.: Doplň nasledujúce vety.

1. Na bicie nástroje sa hrá ...*údermi*.....,*trasením*....., ...*škriabaním*..... alebo*trením*.....
2. Bicie nástroje hrajú nielen ..*rytmus*....., ale aj*melódiu*..... a*harmóniu*.....
3. Bicia zostava sa skladá z ..*veľký bubon*....., ...*malý bubon*....., ...*prechod*....., ...*prechody*.....,*hajtka*.....,*činely*.....
4. Medzi perkusie patrí*hrkálka, kravský zvon, blok drievka, cajon*.....
5. Marimba , xylofón a vibrafón sú*melodické*..... bicie nástroje.

19

Úloha 2.: Podčiarkni správnu odpoveď

1. Marimba je nástroj.

melodický

klávesový

dychový

2. Medzi perkusie patrí

benjo

klarinet

hrkálka

3. Súčasťou bicej zostavy je

kravský zvon

hajtka

harfa

3 Zoznam použitej literatúry

http://sk.wikipedia.org/wiki/Bic%C3%AD_n%C3%A1stroj

http://sk.wikipedia.org/wiki/Bic%C3%AD_n%C3%A1stroj

<http://sk.wikipedia.org/w/index.php?search=plechove+dychov%C3%A9+n%C3%A1stroje&title=%C5%A0peci%C3%A1lne%3AH%C4%BEadanie&go=%C3%8Ds%C5%A5+na>

http://sk.wikipedia.org/wiki/Strunov%C3%BD_n%C3%A1stroj